

Seminar voor gevorderden

Ontwikkelingen in de palliatieve zorg

*Op het grensvlak van
generalistische zorg en
specialistische ondersteuning*

woensdag 22 maart 2017
donderdag 23 maart 2017

Congreshotel Papendal, Arnhem

Toelichting

Het Expertisecentrum Pijn en Palliatieve Geneeskunde van het Radboudumc organiseert in samenwerking met het Expertisecentrum Palliatieve Zorg van het VU medisch centrum, het Integraal Kankercentrum Nederland en PAO Heyendaal voor de twaalfde keer het seminar voor gevorderden:

Ontwikkelingen in de palliatieve zorg

Op het grensvlak van generalistische zorg en specialistische ondersteuning

Woensdag 22 maart 2017 en donderdag 23 maart 2017

Deze nascholing wordt aangeboden aan professionals die werkzaam zijn bij voorzieningen voor gespecialiseerde palliatieve zorg, zoals consultatieteams, hospicevoorzieningen en in functies binnen de palliatieve zorg in ziekenhuizen. Daarnaast staat het seminar open voor Hulpverleners die werken in een reguliere zorgsetting waar patiënten in de palliatieve fase behandeld of begeleid worden, zoals consultteams palliatieve zorg, pijnteam, afdelingen medische oncologie en andere afdelingen.

Inhoud

Tijdens het seminar worden op interactieve wijze thema's behandeld die actueel en relevant zijn voor de palliatieve zorgpraktijk.

Op de eerste dag van het seminar richten we ons vanuit twee state-of-the-art lezing op de spiritualiteit en ethiek in de palliatieve zorg en stellen we ons de vraag hoe Spiritualiteit en ethiek in de palliatieve zorg; zich verdragen. Het middagprogramma is deels gericht op de palliatieve zorg bij kinderen. Wat maakt deze zorg zo anders dan de zorg aan volwassenen? De bedoeling van dit blok is om de hulpverlener die met zijn/haar voeten in de praktijk (modder) staat met zijn/haar onzekerheden aan bod te laten komen. Een huisarts die voor een (stervend) kind heeft gezorgd komt hierbij aan het woord. Het tweede onderwerp dat aan de orde komt zijn de emoties van de behandelaar bij de zorg voor een kind in de palliatieve fase. "Als een kind onder je handen sterft en je zelf weer verder moet". Verder gaan we ons buigen over sedatie bij kinderen in de thuissituatie en het ziekenhuis. Vanuit de stelling "Palliatieve sedatie; zijn kinderen kleine volwassenen?" gaan we dit onderwerp exploreren en krijgen praktische handreikingen voor de praktijk van alle dag aangereikt. In het verder verloop van de middag kunt u een keuze maken uit drie workshops waarin de onderwerpen Angst voor kanker, Behandeling van jeuk en transpireren en Advance Care Planning onder de loep worden genomen. U wordt uitgedaagd om uw ervaringen, inzichten en kennis te toetsen en te delen met collega's.

Deze eerste dag wordt afgesloten met de inspirerende sessie over Optimaliseren van de kwaliteit van leven van patiënten in de palliatieve fase. Deze paradox wordt op een andere en verfrissende wijze aan uw aangeboden en uitgewerkt

'Kwaliteitscriteria in depalliatieve zorg' het leidend thema voor het ochtendprogramma van de tweede dag. Vanuit drie bijdragen waarin de richtlijnen "Vermoeidheid", 'Spirituele zorg" en Nierfalen" wordt vanuit het perspectief van de palliatief consulent de maat genomen betreffende de praktische toepasbaarheid.

In vijf keuzemodules wordt de aangereikte kennis verdiept en getoetst aan de best practice en is er volop ruimte om van elkaar te leren. De concrete vragen uit de praktijk komen als altijd weer volop aan bod. Naast casusbesprekingen en plenaire discussies vinden ook dit jaar weer de succesvolle meet-the-expert workshops plaats, waar de deelnemers in gesprek gaan met elkaar en deskundigen van andere gebieden.

Programma

Conceptprogramma dag 1 (woensdag 22 maart 2017)

09:00 – 09:30 Ontvangst en registratie

Dagvoorzitter: Carel Veldhoven

09:30 – 09:45 Welkom en introductie en achtergronden van het Seminar
Carel Veldhoven

STATE OF THE ART

09:45 – 10:30 Spiritualiteit in de palliatieve zorg
Wim Smeets

10:30 – 11:15 Ethiek in de palliatieve zorg
Marc Desmet

11:15 – 12:45 DEBAT; Spiritualiteit en ethiek in de palliatieve zorg; hoe verdragen zij zich?
Wim Smeets en Marc Desmet in discussie met de deelnemers

12:00 – 13:00 Lunchpauze

PALLIATIEVE ZORG BIJ KINDEREN

13:00 - 13:30 Goede palliatieve en terminale zorg voor kinderen
Eduard Verhagen

13:30 - 14:00 Goede palliatieve en terminale zorg voor kinderen
Eduard Verhagen

14:00 - 14:30 Palliatieve en terminale zorg voor kinderen ervaringen uit de eerste lijn
Eduard Verhagen

14:30 – 15:00 Pauze (snack)

KEUZESESSIE; WORKSHOPS

15:00 - 16:30 1.1 Angst voor kanker
Alicia IJssel-de Schepper

1.2 Behandeling van jeuk / transpireren
Ben Zylicz

1.3 AdvanceCare Planning
Anne Wichmann

16:30 - 16:45 Samenvatting van dag; wat hebben we geleerd?
Carel Veldhoven

16:45 – 18:00 Opfrispauze

18:00 – 20:00 Diner

20:00 – 21:30 Optimaliseren van de kwaliteit van leven van patiënten in de palliatieve fase
beoogde sprekers Jan Paul van den Berg (rev arts), Lama Zeupa

21:30 – 21:40 Sluiting van het dagprogramma
Carel Veldhoven

Conceptprogramma dag 2 (donderdag 23 maart 2017)

KWALITEITSCRITERIA IN DE PALLIATIEVE ZORG

08:00 – 08:25 Ontvangst

08:25 – 08:30 Opening
Dagvoorzitter: Roberto Perez

NIEUWE RICHTLIJNEN; DE CONSULENT AAN ZET

- 08:30 – 09:15 Ontwikkeling en implementatie van richtlijn van uit PA-ZO-RI perspectief
- focus op pijn bij kanker
Alexander de Graeff
- 09:15 – 09:45 Richtlijn vermoeidheid
Karin van der Rijt
- 09:45 – 10:10 Vraag en antwoord
- 10:10 – 10:40 **Pauze**
- 10:40 – 11:10 Herziening Richtlijn spirituele zorg
Carlo Leget
- 11:10 – 11:30 Vraag en antwoord
- 11:30 – 12:00 Richtlijn Nierfalen
- focus op implementatie
Marjolijn van Buren
- 12:00 – 12:20 Vraag en antwoord
- 12:20 – 13:20 **Lunchpauze**
- 13:20 – 14:00 Wat moet u weten over het kwaliteitskader palliatieve zorg Nederland
Joep Douma

MEET THE EXPERT; workshops over implementatie van bevindingen uit wetenschappelijk onderzoek

- 14:00 – 15:30 Meet the expert; ronde 1
- 2.1.1 Vroegtijdige palliatie; adviezen voor verwijzing
Bregje Thoonsen
- 2.1.2 Moderne communicatietechnologieën; de wenselijkheid van zorg op afstand in de laatste levensfase
Jelle van Gurp
- 2.1.3 Is methadon superieur t.o.v. andere opioïden bij patiënten met pijn bij kanker?
Johan Haumann
- 2.1.4 Medisch praktische aspecten van palliatieve sedatie
Wouter Zuurmond
- 2.1.5 Onbehandelbare pijn bij kanker: wat te doen?
Bregje Huisman
- 15:30 – 16:00 **Pauze**
- 16:00 – 17:30 Meet the expert; ronde 2 (Onderwerpen zie ronde 1)
- 17:40 – 18:00 Samenvatting van het seminar; praktische consequenties voor de 1e en 2e lijn
Roberto Perez
- 18:00 - 18:10 Afsluiting van het seminar
Roberto Perez
- 18:10 – 18:40 **Informeel afsluiting met een borrel en snack**

Docenten

Dr. Jan Paul van den Berg

Revalidatiearts, Ciran, Erasmus Universiteit Rotterdam
Consulent oncologische revalidatie IKNL

Dr. Marjolijn van Buren

Internist-nefroloog/ Opleider Interne Geneeskunde, HagaZiekenhuis, Den Haag.

Dr. Marc Desmet

Palliatief arts, palliatieve eenheid en supportteam Jessa ziekenhuis, Hasselt , België

Drs. Joep Douma

Internist-oncoloog, Rijnstate Arnhem

Dr. Alexander de Graeff

Internist-oncoloog, UMC Utrecht
Hospice arts, academisch hospice Demeter, De Bilt

Dr. Jelle van Gurp, MA

Universitair docent, IQ Healthcare, Radboudumc, Nijmegen

Drs. Johan Haumann

anaesthesioloog, AZM Maasticht

Drs. Bregje Huisman

Anaesthesioloog, pijnspecialist, consulent palliatieve zorg, VUmc Amsterdam

Prof.dr. Carlo Leget

Hoogleraar zorgethiek en geestelijke, begeleidingswetenschappen, Universiteit voor Humanistiek, Utrecht

Prof.dr. Roberto Perez

Hoogleraar pijnbestrijding en palliatieve zorg, VUmc Amsterdam

Prof.dr. Karin van der Rijt

Internist-oncoloog, Erasmus mc, Rotterdam

Dr. Wim Smeets

Geestelijk verzorger, Radboudumc, Nijmegen

Dr. Bregje Thoonsen

Huisarts, Groesbeek

Drs. Ir. C.C.M.I. Veldhoven

Huisarts, Berg en Dal, arts pijn en palliatieve geneeskunde, Expertisecentrum Pijn en Palliatieve Geneeskunde, Radboudumc, Nijmegen, medisch consulent palliatieve zorg IKNL

A. Wichmann, Msc. MA.

Promovenda PACE, Radboudumc, Nijmegen

Prof.dr. Eduard Verhagen

Kinderarts, UMCG Groningen

Alicia IJssel de Schepper, MSc

Medisch psycholoog, Radboudumc, Nijmegen

Lama Zeupa

Leraar/resident Tibetaans Instituut Yeunten Lin, Huy, België

Prof. Dr. W.W.A. Zuurmond

Hoogleraar Pijnbestrijding & Palliatieve Zorg, VUmc, Amsterdam

Dr. Ben Zylicz

Arts, Doesburg

Vorbereidingscommissie

Mw.drs. M.W.M. van den Brand

internist, afdeling anesthesiologie, Expertisecentrum Pijn en Palliatieve Geneeskunde, Radboudumc, Nijmegen

Drs. W.J.J. Jansen

coördinator, Expertisecentrum Palliatieve Zorg, VU medisch centrum, Amsterdam

J. van Loenhout

verpleegkundig specialist, palliatief consultteam, Rijnstate, Arnhem

Drs.Ir. C.M.M. Veldhoven

huisarts, Berg en Dal, arts pijn en palliatieve geneeskunde, Expertisecentrum Pijn en Palliatieve Geneeskunde, Radboudumc, Nijmegen, medisch consulent palliatieve zorg IKNL

Dr. C.A.H.H.V.M. Verhagen

Medisch Oncoloog; palliatief deskundige, Expert team pijn en palliatieve zorg, Radboud UMC Nijmegen

Prof.dr. K.C.P. Vissers

anesthesioloog, Expertisecentrum Pijn en Palliatieve Geneeskunde, Radboudumc, Nijmegen

J.J.M. Müskens

projectmanager, PAO Heyendaal, Radboudumc, Nijmegen

Programmacommissie

Dr. M.H.J. van den Beuken-Everdingen

internist, Universitair Pijn Centrum, Maastricht UMC

M. van Daelen

huisarts/hoofddocent kaderopleiding, palliatieve zorg, AMC Amsterdam

Dr. A. De Graeff

internist-oncoloog, UMC Utrecht en hospice arts academisch hospice Demeter, De Bilt

Dr. S.M. de Hosson

longarts, Wilhelmina Ziekenhuis Assen

J.J.M.G. Jacobs-van Leur MANP

verpleegkundig specialist palliatieve zorg, Expertisecentrum Pijn en Palliatieve Geneeskunde, Radboudumc, Nijmegen

Prof.dr. C. Leget

hoogleraar zorgethiek en geestelijke, begeleidingswetenschappen, Universiteit voor Humanistiek, Utrecht

Prof.dr. J.B. Prins

klinisch psycholoog, consulent palliatieve zorg, Radboudumc Nijmegen

Dr. A.K.L. Reyners

medisch oncoloog, UMC Groningen

Dr. K. van der Rijt

oncoloog, Dr Daniel den Hoed kliniek, Rotterdam

Dr. S.J. Swart

specialist ouderengeneeskunde, Laurens Rotterdam en coördinator kaderopleiding palliatieve zorg Gerion, VUmc Amsterdam

Prof.dr. S.C.C.M. Teunissen

oncologieverpleegkundige en gezondheidswetenschapper, hoofd kenniscentrum palliatieve zorg UMC Utrecht en directeur academisch hospice Demeter

Dr. C.C.A.H.H.V.M. Verhagen

internist, Expertisecentrum Pijn en Palliatieve Geneeskunde, Radboudumc, Nijmegen

Prof.dr. K.C.P. Vissers

anesthesioloog, Expertisecentrum Pijnen Palliatieve Geneeskunde, Radboudumc, Nijmegen

Algemene informatie

DOELGROEPEN

allen met ervaring of bijzondere interesse in de palliatieve zorg zoals huisarts consulenten, hospice artsen, specialisten oudergeneeskunde, medisch specialisten verpleegkundig specialisten, verpleegkundig consulenten, physician assistants

ACCREDITATIE / CERTIFICAAT

accreditatie wordt aangevraagd bij

- Accreditatiebureau Kwaliteitsregister V&V en Register Zorgprofessionals
- Accreditatiebureau Verpleegkundig Specialisten Register
- Nederlandse Associatie van Physician Assistants (NAPA)
- Accreditatie Bureau Cluster 1 (huisartsen, specialisten ouderengeneeskunde en artsen voor verstandelijk gehandicapten (ABC1)
- Nederlandse Vereniging voor Anesthesiologie
- Nederlandse Internisten Vereniging
- Accreditatie Bureau Algemene Nascholing (ABAN)

KOSTEN (INCLUSIEF CATERING)

een dag

- artsen/specialisten € 295,-
- verpleegkundig consulenten / physician assistants / verpleegkundig specialisten € 195,-

twee dagen

- artsen/specialisten € 590,-
- verpleegkundig consulenten / physician assistants / verpleegkundig specialisten € 390,-

INSCHRIJVING /BETALEN

- inschrijven per dag is mogelijk
- voor inschrijven en betalen ga naar www.paoheyendael.nl/seminar2017

LOCATIE / OVERNACHTING

Het seminar wordt gehouden in Hotel Papendal, Arnhem. Voor informatie over overnachtingmogelijkheden en boekingen van kamers in het hotel zie www.papendal.nl/hotel/

SPONSORS

Dit seminar is mede mogelijk gemaakt door Kyowa Kirin Pharma BV

CONTACT

Radboudumc
PAO Heyendael / 87
Birgit.Rissenbeek, projectmedewerker
Postbus 9101
6500 HB Nijmegen
T 06-11774985
E Birgit.Rissenbeek@radboudumc.nl
I www.paoheyendael.nl